

Versailles în anii 1670-1680. Tablouri ale lui Antoine Dieu și ale lui Hyacinthe Rigaud, care ilustrează luxul curții regale, abundă în feluri particulare de a declina rolul princiar pe care îl ocupă roșul și codul politic pe care îl generează, accentuând o poziție socială. Există, în rădăcina de sens a ideii de roșu, o marcă internă a puterii, care s-a tradus în franceza secolelor XVI-XVII în sensuri echivalente pe care le au *rouge* (roșu) și *fort* (foarte, cu valoare intensivă) : *cet homme est rouge grand* sau *cette robe est rouge belle* s-ar putea traduce prin *acest bărbat est foarte înalt (fort grand)* și *această rochie este foarte frumoasă (fort belle)*. Roșul înseamnă, totodată, mărturisirea dorinței, expunerea ei: acesta a fost, printre altele, unul dintre argumentele prin care Freud a încercat să demonstreze că *Scufița roșie* ar fi un mit al dezvirginării. Conform lui Pastoureau, teza psihanalitică este de respins din mai multe puncte de vedere. Primul dintre ele este legat de o reșezare în context istoric a poveștii: în variantele originale, o fetiță își vizitează bunica în ziua de Rusalii, când se poartă, prin tradiție, haine de culoare roșie. Dincolo de contextul liturgic, există și un argument de ordin vestimentar: în Evul Mediu, perioada în care povestea circulă pe cale orală (până când va fi preluată, într-o versiune cu final crud, de Charles Perrault și într-o altă versiune, cu *happy end*, de către frații Grimm), copiii erau îmbrăcați de către mame în haine de culoare roșie, pentru a fi mai ușor reperați. Teza lui Pastoureau vizează, însă, o încadrare semiotică a culorii: în foarte multe texte, care apar în aproximativ aceeași perioadă, dominant este tripticul roșu-alb-negru. În *Alba-ca-zăpada*, o vrăjitoare hâdă, deghizată în zdrențe de culoare neagră îi oferă unei prințese naive cu piele albă ca zăpada un măr roșu care o otrăvește. În fabula *Vulpea și corbul*, o pasăre neagră neglijentă scapă o bucată de brânză albă, pentru că se lasă lingușită de o vulpe roșcată și hrăpăreață. Similar, în *Scufița roșie*, o fetiță îmbrăcată în roșu îi duce o prăjitură albă (sau, în unele variante, o bucată de unt) unei bătrâne sfâșiate de un lup negru. Există, așadar, o constantă de imaginar cromatic, care denotă, pe de o parte, sistemul limitat de culori care operează în realitatea medievală și, pe de alta, înalta sensibilitate pentru ton și pentru gamă a celor care imaginează povești în epoca în care ele ajung să circule.

Faptul că roșul și ideea de feminitate ajung să se superpozeze este o specializare a secolelor al XIX-lea și al XX-lea, atunci când unul dintre cele mai pregnante simptome este hiperabundența machiajului și a diverselor nuanțe de ruj de buze, prin care imaginea difuză a misterului feminin devine mai fermă, colportând o retorică programatică a seducției. Este, de altfel, perioada în care culorile devin angajamente de sine stătătoare, roșul fiind una dintre cele mai intens expuse forme ale ideii de regroupare socială. Imagine a comunismului, apoi a socialismului, dar cu precădere a cauzelor politice, roșul afirmă și înregimentează, transferând patimi și semnificând, prin toți cei care o poartă, un apel la solidaritate pentru dreptatea celor mulți. Culoare a propagandei sau a revoltei, roșul își recapitalizează fondul afectiv pe care îl distribuisese mult mai omogen în secolele culturale anterioare: în secolul al XX-lea, memoria lui este parțial ștearsă de elanuri revendicative, care ignoră rădăcinile istorice ale pasiunii, pe care le-a acumulat și pe care le-a comunicat.

LAURA DUMITRESCU

Facultatea de Litere, Universitatea din București

GEOFF THOMPSON, LAURA ALBA-JUEZ (eds.), *Evaluation in Context*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2014, 418 p.

Volumul colectiv *Evaluation in Context*, coordonat de Geoff Thompson și Laura Alba-Juez, oferă o prezentare a principalelor fenomene circumscrise domeniului evaluării aflate la interfața dintre text, context și discurs. Contribuțiile sunt rezultatul proiectului FunDETT (*Functions of*

*discourse: Evaluation in different text types*), care și-a propus să analizeze funcția evaluativă a limbajului în diferite tipuri de contexte și al conferinței INT-EVAL Conference (*International Conference on the Evaluative Function of Language*), desfășurate la Madrid în octombrie 2011. Acestea li se adaugă contribuții mai recente, legate de tematica abordată, ale unor cercetători cunoscuți în domeniu (Mary Macken-Horarik, Monika Bednarek). *Evaluation in Context* reprezintă o continuare a volumului *Evaluation in text. Authorial stance and the construction of discourse* (Oxford, Oxford University Press, 2000), coordonat de Geoff Thompson și Susan Hunston, prin diversificarea tipului de analiză și aplicarea acestuia în diferite tipuri de contexte.

Volumul este împărțit în trei secțiuni, care urmăresc redefinirea evaluării (secțiunea întâi), oferind atât considerații teoretice (secțiunea a doua), cât și aplicații practice (secțiunea a treia). Primul capitol, *The many faces and phases of evaluation* (Geoff Thompson, Laura Alba-Juez), constituie secțiunea I și pornește de la o prezentare istorică și interdisciplinară a evaluării, pentru a susține ideea evaluării ca un sistem dinamic, cu o realizare diferită în funcție de context. Astfel, definiția propusă pentru conceptul în discuție include atât perspectiva emițătorului, cât și pe cea a receptorului, având ca model înglobarea teoriei sistemelor dinamice și dezvoltând-o pe cea propusă în *Evaluation in text* (2000), care abordează evaluarea doar din punctul de vedere al emițătorului: „a dynamical subsystem of language, permeating all linguistic levels and involving the expression of the speaker/s or writer/s attitude or stance towards, viewpoint on, or feelings about the entities or propositions that he is talking about, which entails relational work including the response of the hearer or the audience” (p.13).

Secțiunea a doua cuprinde opt capitole teoretice, care abordează evaluarea din perspective diferite, urmărind o rafinare, o completare sau o critică a modelelor deja existente. În capitolul al doilea, *The emergence of axiology as a key parameter in modern linguistics: A review of significant contributions from the 1950s to the 1980s*, Ángel Felices-Lago oferă o trecere în revistă a principalelor abordări ale axiologiei în lingvistica modernă: de la gramatica structuralistă la cea generativă, până la perspectiva semantică și funcționalistă, cea care a influențat principalele direcții de analiză ale axiologiei. Evidențierea importanței axiologiei în lucrările unor lingviști ca Bally, Pottier, Ullman, Coșeriu, Katz, Fodor, Klima demonstrează că analiza evaluării nu este un fenomen de dată recentă.

Perspectiva lingvisticii funcționale a influențat modelul propus de J.R. Martin și P.R.R. White (2000, 2005), „appraisal theory”, cel care este analizat și completat în capitolele următoare. Capitolul al treilea, scris de Geoff Thompson, *Affect and emotion, target-value mismatches, and Russian dolls: Refining the appraisal model*, fusese anticipat într-un articol al acestuia din 2008, *Appraising glances: evaluating Martin's model of APPRAISAL*. Exemplele analizate sunt similare, dar fenomenul păpușilor rusești este denumit „chinese box”. Astfel, autorul propune o rafinare a modelului deja cunoscut și o distincție între afectele transmise în mod direct și relatarea indirectă a afectelor cuiva, distincție inexistentă în modelul propus de J.R. Martin și P.R.R. White (p. 56). Alte dificultăți în cadrul modelului sunt cele referitoare la distincția dintre *judcată* (de natură etică, are ca țintă persoane) și *apreciere* (de natură estetică, are ca țintă obiecte), concepte care pot interfera în cadrul analizei, producând ambiguitate. Ceea ce pare o formă de evaluare explicită pentru una dintre componentele evaluării poate fi o formă de evaluare înscrisă pentru alta, existând suprapuneri între diferitele forme ale atitudinii (afect, apreciere, judecată). De pildă, judecata poate fi baza pentru apreciere, subordonându-se într-o ierarhie a evaluării. Preluând concepția lui Sinclair pentru „trusting the text”, Geoff Thompson identifică necesitatea unui model dinamic al evaluării, care să includă „Interaction Oriented Appraisal” și „Topic Oriented Appraisal” (p. 63), menit să limiteze mai ales delimitările terminologice rigide. Sindromul păpușilor rusești poate fi identificat și în articolul scris de Mary Macken-Horarik și Anne Isaac, *Appraising appraisal*, de această dată cu referire la textul narativ. Evaluarea presupune un efort relațional și, mai mult, este un construct care depinde nu numai de contextul discursiv, ci și de contextul cultural, care trebuie remodelat în funcție de tipurile diferite de discurs (p. 87).

În capitolul al cincilea, *The evaluative palette of verbal irony*, Laura Alba-Juez și Salvatore Attardo oferă o reflecție teoretică asupra dimensiunii evaluative a ironiei verbale, pe baza unui corpus preluat din engleză și spaniolă. Pentru aceștia, ironia nu implică în mod obligatoriu o evaluare negativă, fiind unul dintre mecanismele de realizare a evaluării. Astfel, se remarcă existența unui continuum evaluativ, care poate conduce la decodarea strategiilor lingvistice ale ironiei.

Capitolul al șaselea, *The implementation of the axiological parameter in a verbal subontology for natural language processing* (Ángel Felices-Lago, María Enriqueta Cortés-de-los-Ríos) are în vedere perspectiva lingvisticii computaționale, prin procesarea limbilor naturale. Articolul prezintă modul în care axiologia poate fi integrată în reprezentarea computațională a semnificației cuvintelor reprezentate în FunGramKB. În capitolul al șaptelea, *The evaluative function of situation-bound utterances in intercultural interaction*, Istvan Kecskes identifică funcția evaluativă a unor structuri dependente de context și modul în care acestea sunt percepute de vorbitori nativi și non-nativi. Următoarele două capitole propun o analiză a evaluării la nivel fonologic. În capitolul al optulea, *Prosody, information structure and evaluation*, Victoria Escandell-Vidal, Victoria Marrero Aguiar și Pilar Pérez Ocón analizează cazurile în care modificările fonetice pot avea o funcție evaluativă. De exemplu, prelungirea unui sunet poate aduce valori ca insistență sau nerăbdare. În capitolul nouă, *The evaluation of intonation: Pitch range differences in English and in Spanish*, Eva Estebas-Vilaplana analizează modul în care este evaluată intensitatea tonului de către receptorii unor mesaje în spaniolă sau engleză. Astfel, tonul ridicat este considerat nepoliticos în engleză, dar este acceptat în spaniolă, în timp ce tonul scăzut este considerat normal în engleză, dar nepoliticos în spaniolă.

Secțiunea a treia prezintă analiza evaluării în diferite tipuri de (con)texte, corpul fiind preluat din limba engleză și limba spaniolă. Primele două capitole propun o analiză a strategiilor evaluării în prezentările unor seriale TV sau în comentariile online despre filme și cărți, elemente de paratext, care însoțesc produsele propriu-zise. În aceste tipuri de texte, evaluarea este subsecventă scopului persuasiv, fiind o etapă a argumentării. În capitolul zece, „*An astonishing season of destiny!*” *Evaluation in blurbs used for advertising TV series*, Monika Bednarek, cea care a propus unul dintre cele mai importante modele de analiză pentru limbajul evaluativ, identifică, printr-o analiză cantitativă, principalele structuri evaluate, dar și structurile gramaticale recurente. Marta Carretero și Maite Taboada realizează, în capitolul 11, *Graduation within the scope of Attitude in English and Spanish consumer reviews of books and movies*, o analiză contrastivă (engleză-spaniolă), cu scopul de a identifica atât elementele comune, cât și variabilele gradării evaluării în cadrul comentariilor online. Astfel, se remarcă existența intensificatorilor atât în evaluările pozitive, cât și în cele negative, comentarii exprimându-și în mod direct aprecierea față de un produs. Atât în engleză, cât și în spaniolă, sunt evaluate pozitiv aprecierea afectului și forța focusului. Există, totuși, unele deosebiri: de exemplu, în spaniolă, evaluarea este mai dependentă de tipul produsului evaluat decât în limba engleză. În spaniolă, mărcile gradării evaluării sunt mai prezente în recenziile filmelor, în timp ce în comentariile în limba engleză distribuția mărcilor este mai uniformă (p. 237).

Următoarele trei capitole analizează evaluarea în cadrul discursului științific. În capitolul 12, *Register diversification in evaluative language*, Stefania Degaetano-Ortlieb și Elke Teich și-au propus identificarea calitativă și cantitativă a structurilor evaluative în cadrul articolelor științifice. Astfel, discursului științific îi sunt specifice mai ales modelele epistemice și adverbele de atitudine, care presupun evaluarea propozițiilor și nu numai a entităților. Analiza acestora este extinsă și la contextul sintagmatic, la diferențele structurilor evaluative în funcție de contextul științific în care apar (p. 256). În capitolul 13, *Negative-modal synergies in Darwin's The origin of Species*, Laura Hidalgo-Downing identifică și analizează rolul negației și modalității ca mărci ale evaluării. În capitolul 14, *Exploring academic argumentation in course-related blogs through ENGAGEMENT*, Marianna Ryshina-Pankova analizează blogurile ca spații ale argumentării academice. Utilizarea acestora prezintă mai ales avantajul negocierii continue a evaluării între

autori și cititori (p. 284). Analiza discursului media este abordată în capitolul 15, *Multimodal analysis of controversy in the media*, în care Ruth Breeze urmărește realizarea evaluării în articole de presă, raportându-se atât la text, cât și la imagine (p. 304). De fapt, analiza raportată la contextul multimodal fusese una dintre direcțiile de cercetare schițate și în capitolele anterioare, care vizau evaluarea în cadrul unor elemente paratextuale. Tot discursul media este analizat de către Elena Martínez Caro în capitolul următor, *The expression of evaluation in weekly news magazines in English*, în care sunt identificate strategiile lingvistice ale exprimării evaluării, bazate pe parametri ca: *bine/rău, certitudine sau importanță*.

Ultimele trei capitole analizează evaluarea din perspectiva sociolingvisticii – ca în capitolul 17, *Evaluative phraseological choice and speaker party/gender*, scris de Donna R. Miller și Jane H. Johnson –, a relației dintre evaluare și afecte – ca în capitolul 18, *Evaluation in emotion narratives* (Manuela Romano), unde evaluarea devine o formă de exprimare a naratorului (p. 367) – sau prin raportare la teoriile politeții – în capitolul 19, *Evaluative discourse and politeness in university students communication through social networking sites*, în care Carmen Santamaria-Garcia analizează relația dintre evaluare și politețe în comunicarea mediată de computer, pe baza unui corpus format din 100 de schimburi de mesaje ale unor studenți englezi și spanioli, preluate de pe Facebook.

Așadar, volumul ilustrează posibilitățile diferite de analiză a evaluării în discurs. Noutatea acestuia se regăsește în abordările multiple ale evaluării atât din prisma emițătorului, cât și din cea a receptorului, în specificul și diversitatea corpusului ales, într-o manieră cu atât mai convingătoare, cu cât teoria este validată prin apelul la informații empirice. *Evaluation in context* oferă și o sinteză a direcțiilor de cercetare prin prisma cărora poate fi analizat fenomenul evaluării. Volumul constituie o provocare pentru oricine ar putea fi interesat de fețele și fazele evaluării, o ilustrare a faptului că există, cu siguranță, alte aspecte care merită atenția cercetătorului.

drd. ALINA PARTENIE

Facultatea de Litere, Universitatea din București

GABRIELA STOICA, *Afect și afectivitate. Conceptualizare și lexicalizare în româna veche* [*Affects and Affectivity. Conceptualization and Lexicalization in Old Romanian*], București, Editura Universității din București, 2012, 435 p.

A study about affectivity is constrained from the very beginning to admit the profound significance of this concept, which exceeds the conventional boundaries of the modern humanistic disciplines. In Antiquity, the philosophers spoke about the complex dichotomous human spiritual nature, which has both a rational/intellectual dimension and an emotional/passionate one. For a long time, affectivity was regarded as the impetuous component of the soul, which should be educated and mastered by the rational part. The Romantic period reversed this old hierarchy and consolidated the prestige of the affects for the human being. The intense emotion was viewed as the main source of aesthetic contemplation and of cognitive experiences, too. The modern understanding of affectivity, in psychology, sociology, anthropology and linguistics, preserves the reflexes of these two opposite conceptions, despite their theoretical projection and specific terminologies. The affectivity is a cultural marker of a certain period and its study implies subtle anthropological and ideological considerations.

Gabriela Stoica's book, *Afect și afectivitate. Conceptualizare și lexicalizare în româna veche* [*Affects and Affectivity. Conceptualization and Lexicalization in Old Romanian*], has the great merit to deeply integrate these cultural dimensions into the linguistic (semantic) study of the